

INFORMATOR

Adres: Drukarnia
S. Mikołajski, Śrem.

powiatu

śremskiego

Telefon
Nr. 74.

Prenumerata: miesięcznie 1.70 zł. Cena pojedynczego numeru 20 gr. Ogłoszenia: 20 groszy za wiersz nonparelowy i łamowy lub jego miejsce.

Wychodzi w środy i soboty. Wydawca: S. Mikołajski w Śremie. Odpowiedzialni: za dział urzędowy podpisujący. Za działy nieurzędowe: S. Mikołajski w Śremie.

Dział urzędowy.

Orędzie Pana Prezydenta R. P.

Warszawa. (PAT). — Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki ogłosił w niedzielę wieczorem nast. orędzie:

„Do Obywateli Rzeczypospolitej!

Marszałek Józef Piłsudski życie zakończył.

Wielkim trudem swego życia budował siłę w narodzie, genjuszem umysłu, twardym wysiłkiem woli państwo wskrzesił. Prowadził je ku odrodzeniu mocy własnej, ku wyzwoleniu sił, na których przyszłe losy Polski się oprą. Za ogrom jego pracy danem mu było oglądać państwo nasze jako twór żywy, do życia zdolny, do życia przygotowany, a armję naszą — sławą zwycięskich sztandarów okrytą.

Ten największy na przestrzeni całej naszej historii człowiek z głębi dziejów minionych moc swego ducha czerpał, a nadludzkiem wyężeniem myśli drogi przyszłe odgadywał.

Nie siebie tam już widział, bo dawno odczuwał, że siły jego fizyczne ostatnie posunięcia znaczą. Szukał i do samodzielnej pracy zaprawiał ludzi, na których ciężar odpowiedzialności z kolei miałyby spoczywać.

Przekazał narodowi dziedzictwo myśli o honor i potęgę państwa dbałej.

Ten jego testament, nam żyjącym przekazany, przyjąć i udźwignąć mamy.

Niech żaloba i ból pogłębią w nas zrozumienie naszej — całego narodu — odpowiedzialności przed Jego duchem i przed przyszłymi pokoleniami.

Prezydent Rzeczypospolitej

Warszawa-Zamek, dnia 12 maja 1935 r.

I. Mościcki.

Przegląd buhajów

Na podstawie art. 6-11, 12 pkt. 1 oraz ustępu ostatniego tego artykułu ustawy z d. 5. III. 34 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (Dz. U. Nr. 40/34 poz. 349) wyznaczam niniejszem w porozumieniu z Wielkopolską Izbą Rolniczą przegląd buhajów w powiecie w dniu 15 maja br. według następującego planu:

Miejscowość spędu	Miejsce spędu	godzina	Buhaje z których gromad należy przedstawić
Gądk	szosa obok kolei	8,00	Borowiec, Daszewice I, Gądk, Kamionki, Robakowo, Koninko, Szczytniki, Zerniki.
Mieczewo	przy szosie	8,30	Czołowo, Mieczewo, Radzewice, Rogalin.
Kórn	targowisko	9,00	Dachowa, Dziećmierowo, Kromolice, Pierchno, Prowent, Runowo, Skrzyńki, Szczodrzykowo i miasto Kórn.
Bnin	targowisko	9,00	Bnin, Biernatki, Błazejewo, Dębiec, Prusinowo.
Czmoń	przy szosie	9,30	Czmoń, Czmoniec, Radzewo, Orkowo, Kałeję wieś i folwark.
Zbrudzewo	przed gościńcem	10,00	Zbrudzewo, Niesłabin, Mechlin, Dąbrowa, Zwola, Luciny.
Śrem	targowisko	10,30	Dalewo, Wyrzeka, Nochowo, Kadzewo, Pełczyn, Psarskie, Gaj, i miasto Śrem.
Chrzastowo	przy szosie	12,30	Chrzastowo, Bystrzek, Binkowo.
Konarzyce	przy szosie	13,00	Konarzyce, Konarskie, Jarosławki, Zabowo, Sroczewo.
Książ	targowisko	13,30	Kiełczynek, Świączyn, Zakrzewice, Gogolewo, Radoszkowo, Brzostownia, i m. Książ.
Mchy	przy poczcie	14,00	Mchy, Włociejewki. Włociejewice. Chwałkowo, kość., Kołacin.
Borgowo (osada)	przy szosie	14,45	Ostrowo Pysząca, Grzymysław.
Drzonek	przy szosie	15,00	Drzonek, Masłowo, Bodzyniewo, Nowieczek i Mórka.
Dolsk	targowisko	15,30	Trąbinek, Lubiatowo, Ostrowieczno, Stuzianna i miasto Dolsk.
Małachowo	przy szosie	15,45	Małachowo, Mszczyszyn.
Manieczki	przy szosie	16,30	Manieczki, Góra, Krzyżanowo, Jaskowo, Błociszewo.
Szoldry	przy poczcie	16,40	Szoldry, Chaławy.
Brodnica	przy szosie	17,00	Brodnica, Górka.
Żabno	przy szosie	17,30	Żabno, Krajkowo, Żabinko, Grzybno, Pecna, Iłowiec.
Mosina	targowisko	17,45	Rogalinek, Niwka, Sowinki, Sowiniec, Krosinko, Krosno, Nowinki, Borkowice, i miasto Mosina.

Właściciele rozplodników obowiązani są zgłaszać do zarządu gminy oraz doprowadzić przed Komisję Kwalifikacyjną wszystkie buhaje po ukończeniu 10 miesięcy życia w czasie i miejscu wyznaczonem niniejszem obwieszczeniem. Obowiązek doprowadzenia rozplodników przed Komisję Kwalifikacyjną nie dotyczy rozplodników, zapisanych do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych, jeżeli rozplodniki te używane są do pokrywania wyłącznie krów własnych. Natomiast doprowadzone być muszą przed Komisję Kwalifikacyjną również buhaje zapisane do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych, które używane są do pokrywania krów cudzych oraz służby folwarcznej, jak i wszystkie buhaje stacyjne, t. j. buhaje zakupione przy pomocy Wielkopolskiej Izby Rolniczej i Wydziału Powiatowego. Właściciele

buhaji stacyjnych winni przedłożyć Komisji Kwalifikacyjnej „bloczek stanowień” i rodowód buhaja. Doprowadzone buhaje winny być czysto utrzymane, wywerkowane, posiadać kółko w nosie, i być prowadzone na drążku.

Komisja Kwalifikacyjna uznaje jako odpowiednie do hodowli te z pośród doprowadzonych rozplodników, które należą do rasy przewidzianej ustawą oraz odpowiadają wymaganiom, ustalonym przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych. Komisja będzie wydawać na miejscu bezpłatne świadectwa uznania właścicielom wybranych rozplodników.

Od orzeczenia Komisji Kwalifikacyjnej służy właścicielowi rozplodnika odwołanie do właściwej Komisji Kwalifikacyjnej odwoławczej w ciągu 14 dni licząc od dnia następnego po dniu ogłoszenia orzeczenia.

Grzywną do 20,—zł. karany będzie: 1) kto nie zgłasza zarządowi gminy rozplodnika lub nie doprowadza go przed komisję kwalifikacyjną, 2) kto nie dopuszcza do powstawania warunków, przy których jest możliwe pokrycie nieuznanym rozplodnikiem cudzej krowy. Grzywną do 300,— zł. karany będzie, kto pokrywa rozplodnikiem nieuznanym cudzą krowę. Wrazie wydania orzeczenia karnego powiatowa władza administracji ogólnej może zarządzić, wytrzebieć rozplodnika na koszt i ryzyko właściciela.

Panów Burmistrzów, Wójtów i Sołtysów wzywam do podania powyższego do powszechnej wiadomości sposobem w danej miejscowości praktykowanym oraz dopilnowania, by wszystkie buhaje na terenie gminy były przez właścicieli do przeglądu na oznaczony dzień i godzinę doprowadzone do wyznaczonej miejscowości w wyżej wymienionym terminie.

Śrem, dnia 23 kwietnia 1935 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Krykiewicz
Starosta Powiatowy.

Rozporządzenie

Ministra Spraw Wewnętrznych
z dnia 27 marca 1935 r.

w sprawie przekazania niektórych obowiązków wójtów powiatowych władzom administracji ogólnej.

Na podstawie art. 91 ust. 4 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 294) zarządzam co następuje:

§ 1.

Następujące obowiązki dotychczasowych wójtów na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego, a mianowicie:

1) wydawanie rozporządzeń porządkowych za zgodą Wydziału Wójtowskiego dla poszczególnych gmin lub całego obwodu wójtowskiego (§ 5 ustawy z dnia 11. III. 1850 r.) o zarządzie policyjnym (Dz. Ust. str. 265) i §§ 143-144 ustawy o ogólnym zarządzie Kraju (zbiór ustaw pruskich str. 195) łącznie z § 62 ord. pow. z dnia 13. XII 1872 r. (Zbiór ustaw pruskich 1881, poz. 179),

2) wydawanie zezwoleń na widowiska i zabawy publiczne (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. X. 1933 r. prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 632), rozporządzenia Wojewody z dnia 18. II 1932 r. (Pozn. Dzienn. Woj. Nr. 9/10 poz. 98) i rozporządzenie z dn. 22. III. 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 364)

o tyle o ile dotąd obowiązuje wobec rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o godzinach handlowych,

3) wzywanie do rozwiązywania konkubinatów (dzikich małżeństw, powodujących zgrzeszenie publiczne) (§ 10 tyt. 17 część II. ogólnego prawa krajowego-rozporządzenie ministerjalne z dnia 5. VII. 1841 r. i z dnia 11. IV. 1854 r. (Zb. rozp. Min. Spraw. Wewn. rok 1841 str. 174 i rok 1854 str. 71),

4) wydawanie kart rybackich (§ 93 i 119 ustawy rybackiej z dnia 11. V. 1916 r. (Zb. ustaw §§ 55) łącznie z art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 7. III. 1932 r. o rybołóstwie (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 357),

5) wykonywanie dozoru nad mlekiem i jego przetworami, nadzór nad personelem zatrudnionym przy udoju mleka, rozlewaniu, przechowywaniu i przewozie mleka i jego przetworów do mleczarni lub miejsca sprzedaży, przekazany wójtom przy pomocy organów Policji Państwowej (rozporządzenia Min. Opieki Społecznej z dnia 9. XII. 1932 r. o dozorze nad mlekiem i jego przetworami (Dz. U. R. P. z r. 1933 Nr. 19 poz. 128 (§ 22),

6) nadzór nad handlem środkami trującymi i wydawanie pozwoleń na ich zakup (§§ 34, 56, 147 ordynacji przemysłowej z dnia 26. VII. 1900 r. (Zb. Ust. Rz. Niem. str. 245, 321) i § 12 roz. ministerjalnego z dnia 22. II 1906 r str. 42),

7) czuwanie nad wykonywaniem ustawy prasowej i wydawanie zarządzeń ustawa prasowa z dn. 7. V. 1874 r. (Zb. Ust. Rz. Niem. str. 65,

8) wystawianie świadectw zdolności do zawarcia małżeństwa zagranicą rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12. VI. 1879 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. rok 1880 str. 2),

9) walka z prostytucją - prowadzenie rejestru osób, będących pod kontrolą obyczajową (pruska ustawa wykonawcza z dnia 28. VIII. 1905 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Zb. ust. pr. str. 373) oraz rozporządzenie ministerjalne z dnia 11 XII. 1907 r. Dz. rozp. Min. Spraw Wewn. rok 1908 str. 14),

10) oględziny miejsc sprzedaży artykułów drogeryjnych, trucizn, farb szkodliwych i t. p. (dekret ministerjalny z dn. 22. XII. 1902 r) (Dz. rozp. min. rok 1903 str. 21) oraz z dnia 13. I. 1910 r. (Dz. rozp. min. str. 65), przekazuje się właściwym powiatowym władzom administracji ogólnej.

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram - Kościałkowski.

Obwieszczenie

Podaję do publicznej wiadomości, że Nadleśnictwo „Fundacji Kórnickiej” w Kórniku oddawać będzie w roku 1936 małorolnym właścicielom lasów w powiecie śremskim jednoroczne sadzonki sosny po cenie 1,00 zł. za 5000 sztuk loco szkółka.

Zamówienia na sadzonki winny być uskutecznione zbiorowo przez sołtysa odnośnej gromady i poprzednio przedłożone Starostwu do zatwierdzenia.

Zamówienia niepotwierdzone przez Starostwo nie będą przez „Fundację Kórnicką” uwzględnione.

Wobec tak korzystnych warunków nabycia sadzonek sosnowych polecam P. P. Wójtom przy najbliższej konferencji sołtysów podać powyższe do wiadomości z poleceniem powiadomienia zainteresowanych na terenie im podległych w sposób na miejscu praktykowany.

Śrem, dnia 13 maja 1935 r.

Nr. 604/1/35. L. Starosta Powiatowy
(—) Krykiewicz.

Dział nieurzędowy.

Dotychczasowa Ordynacja Wyborcza

Zmiana ordynacji wyborczej jest konsekwentnym następstwem wprowadzenia nowej

Konstytucji. Jeżeli bowiem Sejmy, do czasu zyskania w nich większości przez BBWR. były terenem nieustannej orgii walk partyjnych, należy to przepisać nie tylko dawnej Konstytucji, ale i dotychczas obowiązującej ordynacji wyborczej.

Cele polityczne dotychczasowej ordynacji

Ordynacja ta nie była uchwalona po to, aby dać Państwu jaknajlepszy skład osobowy Sejmu, lecz — jak to wyraźnie powiedział w Sejmie konstytucyjnym, przemawiając wówczas w sprawie ordynacji wyborczej, nieżyjący już poseł Ks. Kazimierz Lutosławski — po to, by zapewnić w Państwie przewagę wielkim stronnictwom. Partyjność więc było podłożem tworzenia ordynacji wyborczej.

Gdybyśmy nawet chcieli wierzyć w najlepszą wolę ówczesnych autorów ordynacji wyborczej — musimy stwierdzić, że mentalność ich była tego rodzaju, iż nie wyobrażał sobie Państwa bez walk partyjnych, a interes partii niejednokrotnie przysłał im interes Państwa.

Głosowanie na listy

Numer listy wyborczej jest ten sam dla wszystkich okręgów wyborczych, według dotychczas obowiązującej ordynacji wyborczej zgłaszało stronnictwo w głównym Komitecie wyborczym. W Komitecie okręgowym zgłaszało się pod tym numerem listę kandydatów w okręgu, zaopatrzoną w odpowiednią ilość podpisów ludzi uprawnionych do głosowania. Działacz społeczny, zamieszkały w danym okręgu, choćby się cieszył największą powagą i największym zaufaniem wśród ludności, nie mógł się znaleźć na liście, jeżeli nie był członkiem stronnictwa, a w każdym stronnictwie było zawsze dużo ludzi, którzy za wszelką cenę chcieli być posłami dla ambicji lub interesów. W rezultacie listy układano z ludzi, którzy mieli wpływy w stronnictwie, lub byli narzędziami ludzi w stronnictwie wpływowych. Chcąc niechcąc, wyborcy musieli na listy te głosować, ale głosowanie ich nie wiele miało wspólnego z przekonaniami, a bardzo niewiele z obywatelską troską o dobro kraju.

Listy państwowe.

Ścisłe związane z dotychczasowym systemem wyborów na listy są t. zw. listy państwowe i proporcjonalność według de Hondta. Te dwa instrumenty bowiem w połączeniu z instrumentem głosowania na listy dają te, jak dziś widzimy, opłakane rezultaty, których tak wymownym adwokatem był poseł Ks. Lutosławski.

Listy państwowe pomyslane były jako zasadniczy instrument t. zw. „korygowania” woli ludności. Im więcej jakieś stronnictwo zyskało mandatów w okręgach, tem więcej otrzymywało mandatów z listy państwowej. Małe stronnictwa były jednak z tego dobrodziejstwa wykluczone. Numer listy, który zdobył 7 mandatów miało prawo do jednego miejsca na liście państwowej, gdy zdobył tylko sześć — prawo to utracił. I tu dopiero uwidacznia się złośliwość pomysłu z listami państwowymi. W teorii miały one służyć sprawiedliwości. W praktyce było wprost przeciwnie. Mianowicie listy państwowe miały być niby ekwiwalentem za rozproszone głosy. N. p. w jakimś okręgu lista otrzymała 40,000 głosów. Dla uzyskania dwóch mandatów trzeba było dać na to 34,000 głosów, 6,000 pozostało nieużytych. Te głosy z różnych okręgów razem miały znajdować ekwiwalent w listach państwowych. Ale i stronnictwo, które przeprowadziło tylko sześć mandatów miało pewną ilość a czasami bardzo dużą ilość nieużytych głosów, bo w wielu okręgach na nie głosowano, choćby nie zdobyło w nich mandatów. Otóż te głosy nie dawały mandatów na liście państwowej, ale przyczyniały się do tego, że otrzymało je więcej stronnictwo największe. Było to zatem już wyraźne fałszowanie woli ludności.

Zasada proporcjonalna

Wreszcie proporcjonalność według de Hondta jest nowym instrumentem fałszowania wyborów. Jest bowiem system obliczania, który daje nieoczekiwane rezultaty. N. p. 500.000 głosów powinno dać 20 mandatów. Jedno stronnictwo otrzymuje 300,000 głosów drugie 200,000. Na zdrowy rozum powinno wypaść, że jedno otrzymuje 12 mandatów, drugie 8. Przy systemie de Hondta może wypaść, że jedno otrzyma 14 albo 15 mandatów drugie 5 albo 6. Proporcjonalność, która miała być rzekomo obroną mniejszości przed majoryzacją stała się przywilejem silniejszych kosztem słabych.

Miała ona również na celu doktrynerską sprawiedliwość zapewnienia przedstawicielstwa mniej licznym grupom wyborców. Dała też ona w konsekwencji obraz pierwszych sejmów polskich składających się z mozaiki różnych grup i grupiek poselskich zwalczających się wzajemnie na tle osobistych tarć, wygrywających swoje zasługi za takie czy inne korzyści i koncesje materialne. W pierwszych sejmach polskich walka w łonie Sejmu i poszczególnych ugrupowań toczyła się

o „fotele” a nie było w niej miejsca o troskę i myśl o dobro Państwa i ogółu obywateli.

Zgłaszanie kandydatur poselskich

W doktrynerskiem rozwinięciu zasad, na których opierała się ordynacja wyborcza, wprowadziła też ona regułę, że kandydaturę na posła mogło zgłosić już 50 wyborców. Przepis ten w połączeniu z przepisami o otwarciu okręgów wyborczych, które przewidywały okręgi wyborcze od 3 do 11 powiatów dawał w konsekwencji możliwość stwarzania różnych list t. zw. „dzikich” obliczonych wyłącznie na otumanienie poszczególnych wyborców. Operowanie t. zw. listami dzikimi stanowiło osobne zagadnienie strategii wyborczej poszczególnych stronnictw politycznych, które wobec wprowadzonej zasady proporcjonalności liczyły się z tem, że głosy padłe na listy „dzikie” w gruncie rzeczy mogą przynosić im korzyść.

Posłowanie jako zawód

Listy kandydatów na posłów układane były przez władze stronnictw politycznych a obywatel pojedynczy nie miał na to żadnego wpływu. Nic więc dziwnego, że dla pewnych ugrupowań politycznych stanowisko posła stawało się swego rodzaju zawodem i stałem zajęciem, traktowaniem wyłącznie pod kątem widzenia interesów partyjnych i osobistych. Brakło tu już miejsca na potrzeby ideologiczne Państwa. Posłem zostać mogła osoba nie mająca żadnych kwalifikacyj do sprawowania tego mandatu, mająca jednak opinię karnego członka stronnictwa, no i co często się zdarzało mogąca „żywą gotówką” dopomóc w przeprowadzaniu agitacji wyborczej.

Cenzus wieku

Trudno jest dzisiaj wydedukować jakie przesłanki kierowały autorami ordynacji wyborczej przy ustalaniu dotychczasowego cenzusu wieku. Jeśli idzie o przyznanie czynnego prawa wyborczego obywatelom o ukończonym 21 roku życia, najprawdopodobniej miało tu wpływ nic więcej jak tylko operowanie pojęciem z dziedziny prawa prywatnego, sięgającym jeszcze czasów rzymskich, kiedy to okres młodzieńczości kończył się z 21 rokiem życia i z tą chwilą jednostka mogła korzystać w całej rozciągłości z wszelkich praw z dziedziny prawa cywilnego.

Zastosowanie takiego poglądu do przyznania korzystania z praw publicznych jest życiowo niesłuszne. Jednostka, która ukończyła 21 rok życia może mieć niewątpliwie dość dostateczne wyrobienie życiowe do zarządzania sprawami swojemi majątkowymi i odpo-

wiedniego urabiania swoich stosunków osobistych bezwątpienia nie ma ona jednak dostatecznego przygotowania i wyrobienia z dziedziny społecznej nie ma jeszcze w pełni skryształizowanych pojęć o najróżnorodniejszych funkcjach państwa, brak jej jest wystarczającego rozwoju i krytycyzmu w stosunku do prądów politycznych, wśród których żyje.

Przyznanie prawa wyborczego biernego po ukończeniu 25 lat jest również niesłusznem nie tylko z przyczyn wyżej wyłuszczonych. Wszakże mandat poselski to funkcja niezwykle ważna dla życia państwowego, wymagająca od jednostki sprawującej ten mandat dużego przygotowania nie tylko teoretycznego ale życiowego. Zwłaszcza w obecnych stosunkach bieżącego życia uznana jest rzeczą, że jednostka najczęściej dopiero około 30-tego roku życia swego zaczyna produktywnie pracować nie tylko dla siebie ale dla Państwa. Nawet jeśli weźmiemy pod uwagę ten element, który nie posiada teoretycznego wykształcenia i tem więcej życiowe doświadczenie jakie wymagane jest przy mandacie poselskim nie może być wystarczające przy ukończeniu 25 lat. Słusznie tedy nowa Konstytucja przewiduje wiek 24 lat dla czynnego i 30 lat dla biernego prawa wyborczego.

PODZIĘKOWANIE.

Urządzona w dniu 14 kwietnia b. r. „Wenta przedświąteczna” przyniosła 651,20 zł. dochodu brutto. Po odliczeniu wydatków z imprezą tą złączonych, które wyniosły 159,57 zł., pozostał czysty dochód w kwocie 491,63 zł.

Tak wydatne wyniki tej imprezy zawdzięczać należy w pierwszym rzędzie ofiarności P. T. Ziemian powiatu śremskiego, którzy dostarczeniem wartościowych fantów i ofiarami pieniężnymi stwierdzili swoje życzliwe nastawienie do organizacji P. C. K., dalej P. T. Obywatelstwu miasta Śremu, które przez ofiarowanie fantów i zakupienie losów przyczyniło się poważnie do powodzenia Wenty, a wreszcie ściślejszemu Gronu członków, P. C. K., którzy nie poskąpili swego cennego trudu i wysiłku osobistego dla udatnego zorganizowania imprezy.

Imieniem Zarządu oddziału P. C. K. składamy przeto Wszystkim, którzy przyczynili się do powodzenia Wenty, serdeczne podziękowanie.

Śrem, 6 maja 1935

(Krykiewiczowa)

(Dostalowa)

Przewodnicząca Oddziału.

S. MIKOŁAJSKI, ŚREM RYNEK 22.

KSIĘGARNIA i SKŁAD PAPIERU

poleca po najniższych cenach:

Wszelkie materiały piśmienne dla szkół, biur i domu.

Księgi handlowe w wielkim wyborze oraz księgi do księgowości uproszczonej.

KSIĄŻKI POWIEŚCIOWE, SZKOLNE i DO NABOŻEŃSTWA.